

106.SZ/2017. (X. 16.) OBHE
határozat
a 2018. év központi oktatási tervéről

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a meghirdetett stratégiai célokból kiindulva, a bíróságok 2018. évi központi oktatási tervét az alábbiak szerint határozom meg:

1. A 2018. évi központi oktatási tervezés célja

Az Országos Bírósági Hivatal (továbbiakban: OBH) Magyar Igazságügyi Akadémia (továbbiakban: MIA) főosztálya, mint a bírósági szervezet képzési intézménye fő feladatául működési és fejlesztési a képzési rendszert, valamint kapcsolódási pontot biztosít a többi hivatásrenddel való együttműködésre. A MIA az éves oktatási terv végrehajtásakor az OBH elnökének valamennyi stratégiai célkitűzését támogatja a képzési, ismeretterjesztési és tapasztalatcserére alkalmas fórumok által. Az OBH fennállása óta töretlen célunk, hogy az országosan rendelkezésre álló emberi, infrastrukturális, időbeli és pénzügyi erőforrásokat a lehető legnagyobb tudásgyarapodás elérésére tudjuk fordítani a bíróságok alkotmányos kötelességének teljesítése, a független bírák magas színvonalú és időszzerű ítélkezésének elősegítése érdekében.

Az egyéni és szervezeti tudásszínvonal emelését 2018-ban is folytatjuk, követve az élethosszig tartó tanulás koncepcióját. Az éves oktatási tervek közötti kontinuitás figyelemmel kísérhető az ismétlődő jelleggel megtartott képzési elemekben, amelyek kiterjednek az igazságügyi alkalmazottak és a bírák hivatásának magas színvonalú gyakorlásához szükséges szakmai ismeretek megszerzésére, bővítésére és kompetenciáik fejlesztésére is. Ezek az állandóságot jelentő, előre tervezhető képzési elemek a következő évben is kiegészülnek az azonnali ismertetést igénylő, az éves tervezéskor még előre nem látható változásokkal, így tartva lépést a jogszabályi és társadalmi környezettel.

2. Alapvetések

2.1. Tartalmi rendező elvek

A MIA a bírósági szervezetrendszerben dolgozó valamennyi bíró, illetve igazságügyi alkalmazott részére szervez képzéseket, a számukra elsajátítandó konkrét témákban. A 2018. évben a központi oktatások tervezése során az alábbi rendező elveket alkalmazását folytatjuk:

- fókusztemák és fókuszcsoportok meghatározása,
- szervezeti érdekek és stratégiai csatlakozási pontok megteremtése,
- szabályozati és jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés.

2.2. Fókusztemák és fókuszcsoportok meghatározása

A fókuszba állítás kiemelés, de nem kizárólagosságot jelent. Emellett megmaradnak a széles körben önálló jelentkezés alapján elérhető, általános képzési lehetőségek. A következő évi fókuszcsoportok és fókusztemák adják meg azokat a fejlesztendő területeket, amelyekre fokozott figyelmet fordítva nagyobb mértékű fejlődést kívánunk elérni, ezzel teljesítve az éves célkitűzésünket.

2.2.1. Az oktatási terv kiemelt fókuszcsoportjai

2018-ban az előző években elkezdett fejlesztési programot folytatjuk a kiemelt fókuszcsoportjainkkal:

- **Vezetőképzés:** a stratégiai célok elérése érdekében elődleges figyelmet kell fordítani az igazgatási és szakmai vezetőkre. 2016-ban a járásbírói vezetővel indított, 2017-ben a kollégiumvezetőkkel folytatott tréning sorozatot 2018-ban a törvényszéki és ítélőtáblai elnökökkel folytatjuk. Az utánpótlásra gondolva megőrizzük a feltörekvő, potenciálisan jövőbeni vezetővé válást támogató kompetenciafejlesztő programunkat is.
- **Új generáció:** a korábbi évekhez hasonlóan folyamatos kiemelt fejlesztést igénylő fókuszcsoportként megmarad a hat évnél kevesebb ítélkezési gyakorlattal rendelkező bírákat, a bírósági titkárokat és fogalmazókat felölelő fiatal generáció.
- **Országos hálózatok és programok:** az országos szintű tevékenységet végző hálózatok tagjai és koordinátorai az OBH elnökének stratégiai programjai és a bíróságok sikeres működtetésében fontos szerepet töltenek be. A feladataik ellátása során az országosan egységes minőség biztosítása érdekében kiemelt képzésük indokolt.

- **Kijelöléshez kötött és speciális ügýtípusok:** a szakmai képzések között az egyes kijelöléshez kötött és speciális ügýtípusokban tevékeny bírák, bírósági titkárok, ügyintézők külön fókuszcsoporthoz tartoznak, amely kiemelés a kisebb létszámuk, vagy kifejezetten csak országos szinten képezhető specialitásuk indokolja.

- **Tudományos és nemzetközi rendezvények:** fontos az országhatáron belüli és azon kívüli tudás-áramlás fenntartása, az egyetemekkel, jogi hivatásrendekkel és nemzetközi partnereinkkel kiépített kapcsolatok ápolása és a tőlük átvehető jó gyakorlatok saját szervezetbe történő beépítése, ezért az ebben tevékenyek külön fókuszcsoporthoz tartoznak kiemelve az oktatási terv szintjén is.

2.2.2. Az oktatási terv kiemelt fókuszterületei

A fókuszterületek szorosan összefüggnek a fókuszcsoporthoz tartozókkal és a következő év szakmai kihívásaival. 2018-ban a központi képzések oktatási tervben rögzített fókuszterületei a következők:

- **Szakmai képzések** fókuszterületét az újdonságok határozzák meg. Jogterületen a bírák, titkárok, fogalmazók és bírósági ügyintézők mindennapjait meghatározó, 2018-ban hatályba lépő új büntető, polgári és közigazgatási eljárási kódexek gyakorlata köré szerveződnek a képzési témák. Egyéb igazságügyi alkalmazottakra is kiterjedően pedig a fő téma a kapcsolódó elektronikus alkalmazások gyakorlati használata (digitális bíróság).

- **Vezetői kompetenciák fejlesztése:** Az elmúlt két év tapasztalatait beépítve vezetői képzés keretében az igazgatási, technológiai és kompetencia ismeretek átadására kerül sor. Külön hangsúlyt kap a következő évben az igazságügyi alkalmazottak jogszabály által előírt, helyesen alkalmazott teljesítményértékelésére vonatkozó oktatás.

- **Az új generáció bírói hivatásra történő felkészítése:** A bírói hivatásra történő felkészítés több, mint anyagi és eljárásjogi továbbképzés, foglalja magában a jogi és társadalmi alapelvekkel, a résztvevők választott hivatásrendjével járó etikai, integritási és alapvető magatartási szabályait. A felkészítő programnak a következő évben is hagyományosan része a fogalmazók szakvizsga felkészítése, valamint a bírósági titkárok és határozott időre kinevezett kezdő bírák gyakorlatorientált oktatása. Emellett speciális figyelmet kell fordítani a már határozatlan idejű kinevezéssel, de kisebb gyakorlati tapasztalattal rendelkező bírákra is a továbbképzésük során.

- **Az országos hálózatok és programok** részére nyújtandó rendezvények közül állandó jelleggel kiemelve a bírósági közvetítői, szaktanácsadói, sajtószóvivői és oktatásfelelősi hálózat továbbfejlesztése, valamint az elektronikus eljárásokat támogató kapcsolattartók rendszerének aktív gondozása. Nem kevésbé fontos az országos stratégiai programok támogatása a saját speciális témakörükön belül, ilyen a nyitott bíróság, a tanúgondozási vagy a gyermekközponthoz igazságszolgáltatás és a bírósági közvetítés programja. A bíróságok működését támogató képzések körében, a szolgáltató bíróság stratégiai programhoz kapcsolódóan a következő év kihívása az újonnan kialakított ügyfélcentrumok működésével összefüggő oktatások.

- **A kijelöléshez kötött és speciális ügýtípusok terén** 2018-ban kiemelt fókuszterületeink:

- fiatalkorúak büntető ügyei,
- kiberbűnözés,
- fogyatékosok jogai a támogatott döntéshozatal és a gondnoksági perek során,
- alapjogok, különösen az információs önrendelkezési jog és az információszabadság.

- **Tudományos és nemzetközi rendezvények** terén a célkitűzés kétirányú. Egyrészt a hazai és nemzetközi partnerek által szervezett rendezvényeken való bírósági reprezentáltság növelése, másrészt a MIA-n megtartott, ezáltal a bíróság részére házhoz hozott, magas színvonalú tudományos tartalommal rendelkező konferenciák számának növelése.

2.3. Szervezeti érdekek és stratégiai csatlakozási pontok megteremtése

A képzési rendszer fejlesztése és a hivatásrendekkel való együttműködés a MIA alaptevékenységének minden elemében fellelhető stratégiai célkitűzés, míg maga az oktatás egyaránt mind a hat stratégiai cél szolgálatában áll.

A bíróságok alkotmányos kötelezettségének teljesítését, a független és magas színvonalú ítélezést a továbbképzésekkel, valamint a leendő bírói kar felkészítésével segítjük elő helyi, regionális és központi szinten szerveződő, de teljes egészében az OBH által koordinált, minőségbiztosított és finanszírozott központi képzési rendszerünkkel.

Az emberi és tárgyi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása több képzési témához is kapcsolódik, így igazgatási szinten említendő a vezetőképzés, minden dolgozóra kiterjedő körben pedig az új technológiákra - a digitális bíróság felé vezető úton meghatározott mérföldkövekre - történő gyakorlati és rávezető elméleti oktatások. E stratégiai célokhoz kapcsolódnak a bíróság működését támogató rendezvényeink.

Az integritás és átláthatóság, illetve a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítésének kérdése ugyancsak átszövi a teljes képzési kínálatunkat. A fiatal generáció felkészítő képzésétől kezdve az ügyfélcentrumok igazságügyi alkalmazottain át egészen a vezetői tréningekig, mindenhol elengedhetetlen alapelvek elsajátítása, mélyebben pedig az egyes célcsoportoknak konkretizált tartalmú tananyagok részeként jelennek meg e témák.

2.4. Szabályzati és jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés

A jogszabályoknak és az OBH elnöke által kiadott szabályozóknak való megfelelés feltétele a stabil alapokon nyugvó tudás. A lehető legidősebbben és a legcéltabban kívánjuk a törvényalkotást a bíróság szervezeti szintű tudásának hatályossága érdekében nyomon követni, sőt lehetőleg a változásoknak elébe menni és arra az érintett célcsoportot már előzetesen felkészíteni, ahogyan azt tesszük a megújult eljárási kódexek vonatkozásában.

3. Képzési rendszer fejlesztése

A központi képzési rendszer meghatározása az OBH elnökének felelősségi körébe esik, melyet az OBH a MIA főosztályán keresztül gyakorol. A MIA által minőségbiztosított és irányított képzési rendszer 2015-ben kiegészült a központi helyi és regionális képzésekkel és az oktatásfelelősi hálózattal, amely következő lépcsőként 2017-ben - a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 121. §-a által adott jogszabályi háttérre alapítottan - az ítélőtáblák koordinációja alá tagozódott. Szakmai szinten a Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumok (a továbbiakban KMRK) - az ítélőtábláktól elérő területi felosztás által is indokoltan - bevonásra kerültek a képzések régiós szintű kialakításába, ezáltal elnyerte a képzési struktúra a 2018-ban alkalmazandó formáját.

Az OBH elnökének 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról (a továbbiakban: igazgatási szabályzat) tartalmazza a vezetői kinevezéssel rendelkezők képzéssel összefüggő kötelezettségeit. Az igazgatási szabályzat képzési tekintetben lefedi a bírósági igazgatási és szakmai felső vezetőktől kezdve a tanácselnökökig terjedő spektrumot, azaz a teljes bíróság szervezet horizontális és vertikális kiterjedését is. Erre az alapra épül az oktatásfelelősi hálózat.

A képzési rendszer fejlesztése az oktatásfelelősi hálózat megerősítését követően a szabályzat alkotás és az elektronizálás területén folytatódik. 2018. évi célkitűzésünk, hogy a bírósági fogalmazók és titkárok képzési szabályzatát a tervezet véleményeztetését követő elfogadása után bevezessük a gyakorlatba. Ezáltal alulról kezdve elkezdjük építeni a képzési szabályzatok rendszerét. Ezzel párhuzamosan az országos képzési rendszert elektronikus platformon jelenítjük meg, amely segíti a felhasználói és a szervezési oldal könnyebb hozzáférését és gyorsítja a tudásáramlást.

4. A rendelkezésre álló erőforrások optimális elosztása

A központi képzési rendszernek - amely magában foglalja a MIA épületében és a helyi/regionális képzésként megrendezett oktatásokat is - egyaránt biztosítani kell az alapképzéseket, valamint a szakmai továbbképzéseket, az általános és szakma-specifikus kompetenciák fejlesztését. Megtartjuk a hagyományos és jól bevált programokat, de nyitunk az új felé és készülünk az előre nem tervezhető, év közben jelentkező eseményekre is. Az erőforrások tervezését a kapacitásbeli keretek helyi, személyi, időbeli és pénzügyi dimenzióban is meghatározzák.

4.1. Helyi, infrastrukturális erőforrások

A központi oktatási terv megvalósítási helyszíne a MIA épülete és valamennyi helyi és regionális képzési helyszín, ahol a központilag finanszírozott és minőségbiztosított rendezvényeket tartják. Annak meghatározása, hogy melyik képzési program melyik szervezési szinten, azaz a MIA-n, regionális, vagy helyi szinten kerül megtartásra, nagymértékben függ a célcsoport létszámától. A MIA épületének maximális kapacitását figyelembe véve 120 fő felett regionális, vagy helyi szinten tartandóak az oktatások. Ezekben az esetekben a MIA a kulcsfelhasználók, vagy a képzők képzése programon keresztül minden esetben támogatja az országosan egységes minőséget.

4.1.1. A MIA épületében tartandó központi képzések

A MIA-n tartott képzések gerincét az előre tervezhető, a fókuszcsoportok és fókusztemák feldolgozását, valamint a helyi és regionális képzések megalapozását és központi minőségbiztosítását szolgáló

rendezvények alkotják. Emellett – az előző évekhez hasonlóan – a teljes kapacitásból hozzávetőlegesen 25 %-os tartalékkeretet képezünk az előre nem tervezhető, jogszabályi és egyéb változások rugalmas követésének érdekében. A konkrét programokat tartalmazó eseménynaptárt jelen képzési terv iránymutatása alapján, annak kihirdetését követően, az előzetesen – az oktatásfelelősi hálózaton keresztül a teljes bírósági szervezettől – begyűjtött képzési igények feldolgozásával készíti el és teszi közzé a MIA.

4.1.2. A MIA által koordinált központi helyi és regionális képzések

2018-ban folytatjuk a nagy résztvevői létszámmal megvalósítandó képzések helyi és regionális megrendezését, ezáltal lesz kötelező és szabadon választható, ajánlott képzési kínálat a törvényszékek és ítélőtáblák szervezésében. E képzések tartalma ugyancsak a szervezeten belüli valamennyi igény felmérésén és az oktatásfelelősökkel, valamint a területen nagy szakértelemmel rendelkező kollégák bevonásával, közös műhelymunka eredményén alapul. A MIA a képzési tartalom minél magasabb fokú megalapozottsága érdekében bevonta a kialakításba a kollégiumokat, a Kúriát és a nemzetközi kitekintés érdekében a szaktanácsadói hálózatot is.

Mivel az új eljárásjogból fakadó gyakorlatok a jogi végzettségűeket, az informatikai fejlesztések alapján várható technológiai újítások pedig az egyéb igazságügyi alkalmazottakat is nagy létszámban érinti, ezért ezek a szakmai a központi képzési rendszeren belül a helyi és regionális szintű kötelező képzéseként valósulnak meg. Az igényfelmérés eredményeként meghatározott további képzések pedig ajánlott, szabadon választható képzések formájában kerülnek be a képzési kínálatba.

4.2. Képzést támogató, rendelkezésre álló emberi erőforrások

Az igazgatási szabályzaton keresztül minden bírósági vezetőnek alakító hatása van a képzések meghatározásában. Ezt a bázist az oktatásfelelősök, a KMRK-k és az ítélőtáblai koordináción keresztül éri el a MIA. A képzést támogató emberi erőforrások köre tehát túlnyúlik a MIA dolgozóin és a központi képzések legalább felének megvalósítása a kiépített helyi és regionális oktatásfelelősi és segítői hálózat munkájának köszönhető.

A képzések szervezésével összefüggő fenti feladatkörökön túl a képzést támogató erőforrások közé emelendők a képzések során feladatot ellátó személyek, így a képzések szakmai felelősei, a csoportfelelősök, moderátorok, illetve valamennyi előadó, tréner és oktató tevékenységet kifejtő közreműködő. A képzések résztvevőinek személyes szintű bevonódása, a rendezvény sikeréért való személyes feladat vállalása fontos szerepet játszik a tartalom hatékonyabb átadásában és segíti a képzési csoporton belül a közösség összetartó erejének kiépülését, így ezt a résztvevők bevonását a kialakításba és megvalósításba a jövőben mélyíteni kívánjuk.

4.3. A képzést támogató, rendelkezésre álló időbeli erőforrások

A MIA épületében rendelkezésre álló általános időkeret összesen 40 képzési hét, két időszakban.

- 2018-ban az első képzési időszak 25 hét: január 8. és június 29. között,
- a második képzési időszak 15 hét, szeptember 5. és december 14. között.

A központi helyi és regionális képzéseknél 2017-ben bevezettük a képzési heteket, amely a bíróságok pozitív visszajelzése alapján folytatandó. Mivel a helyi és regionális képzések megszervezésénél az irányadó tervezési és elszámolási szabályokra is figyelemmel kell lenni, ezért ezeknél a képzési időszak január végétől november végéig tart. A képzési heteket pedig az oktatásfelelősök egyeztetett javaslata alapján tűzzük ki. Ennek előnye, hogy a programok ütközése jobban elkerülhető, valamint a munkateher az előre tervezhetősége miatt jobban elosztható.

2017-ben az ítélőtáblai koordináció alatt elindult a munkarendre vonatkozó igazgatási szabályok és a tényleges munkateher, valamint a képzésre adható munkaidő kedvezmények összehangolása. Az országos gyakorlat felmérése szükséges ahhoz, hogy valamennyi szervezeti egység számára megfelelő, azonban országosan egységes szabályozást tudjunk kialakítani. Az erre vonatkozó szabályozás az elemzés és a bíróságok véleményeinek feldolgozása és közös nevezőre hozása után várható.

4.4. A képzést támogató, rendelkezésre álló pénzügyi erőforrások

Elsődlegesen a költségvetésből származó pénzügyi erőforrásokból finanszírozza az OBH a képzési rendszer mindkét nagy központi elemét. A költségvetés tervezését és az erőforrások felhasználását a MIA az OBH más főosztályaival együttesen végzi, azonban a regionális és helyi képzések területén – az erre a célra rendszeresített elszámolási táblákon keresztül – valamennyi oktatásfelelős is hozzájárul a hatékony és átlátható gazdálkodási keretek megtartásához.

Emellett az OBH megcéloz külső – kormányzati, vagy Európai Unió – pályázatok útján elérhető pénzbeli erőforrásokat is felhasznál képzési célokra, akár önállóan, akár belföldi, vagy külföldi partnerekkel társult pályázatok elnyerése útján.

5. Az oktatási terv alapján szervezendő központi képzési programok sarokpontjai

Az előző évek visszajelzései alapján finomítva, azonban alapjaiban megtartva folytatjuk a hosszú távú koncepciónk iránymutatása mentén a megkezdett munkánkat. Az országos egység és minőség teljesülése érdekében a MIA továbbra is módszertani iránymutatást, segítséget ad az oktatásfelelősi hálózat részére a helyi és regionális képzések megszervezéséhez.

5.1. Az oktatási terv megvalósításához alkalmazandó képzési módszerek

Nagy létszámú és jelenlétet igénylő oktatás esetében a frontális előadások alkalmasak az egyoldalú ismeret átadására, amely jó alapot ad az elméleti tudás fejlesztéséhez. A jogszabályi változásokat – mint például a jövő évi legfőbb kihívást jelentő eljárásjogi változásokat - nem elegendőek frontális oktatás keretében ismertetni, mert annak a gyakorlat, mindennapi alkalmazásához a gyakorlás is elengedhetetlen. A munka megkezdését megelőzően stabil és beépült tudás megszerzéséhez a MIA minden segítséget meg kíván teremteni, ezért jelenléti képzésen felül e-learning tananyagot is fejleszt, valamint a kiscsoportos gyakorlati órák megtartását országos szinten is támogatja. Ehhez módszertanilag a kiscsoportos jogeset megoldó workshopok és perszimulációs tréningek, valamint határozatszerkesztési gyakorlati órák ajánlottak.

6. Kitekintés a további képzési és tudományos fejlesztési célokra

6.1. Kitekintés a teljes képzési rendszer fejlődési irányaira

A képzési rendszer fejlesztése folyamatos feladata a MIA-nak. A 2017-ben elindított, felhasználóbarát e-learning felületet tovább bővítjük, új tananyagokat, videókat és hanganyagokat teszünk rajta elérhetővé.

Az elektronizálás irányába haladva a képzési adatbázis fejlesztését is töretlenül végezzük a még pontosabb célcsoportok meghatározása és képzési igények rendszer és egyéni szintű kielégítése érdekében. 2018-ban terveink szerint már a 2013 óta megalkotott MIA intézményi stratégia óta tartó munkák eredményeként az egyéni képzési adatlapok és modern jelentkezési és folyamatkezelő rendszer fogja segíteni a résztvevők és oktatásfelelősök képzéssel összefüggő feladatait.

6.2. Kitekintés az infrastuktúrális fejlődés irányaira

Az OBH folytatja a MIA épületének modernizálását, az épület C szárnyának oktatási célú átalakítását. Nagy volumenű fejlesztési lehetőséget aknázunk ki a 2016-ban OBH vagyonkezelésébe adott balatonszemesi üdülőépületek oktatási célú újjáépítésével, melyek előre láthatóan egy időben, 2019. októberében nyitják majd meg kapuikat a bírósági szervezet képzései számára.

6.3. Kitekintés a tudományos tevékenység fejlődési irányaira

Az oktatási feladatokon kívül a MIA hatáskörébe tartozik a tudományos műhelyekkel, egyetemekkel kapcsolatos országos szintű koordináció és a képzési tartalommal bíró nemzetközi kapcsolatok gondozása. A következő év fejlesztési iránya a bíróság kifelé történő tudományos megjelenítésének erősítése, amely kiadványok, kiállítások és konferenciák formájában valósul meg.

*Dr. Handó Tünde s.k.
az Országos Bírósági Hivatal
elnöke*